

Prieskum: Ako by mal pokračovať život po karanténe?

Prieskum MNFORCE, Seesame a SAV ukazuje názory obyvateľov na ďalší vývoj

Bratislava, 11. júna 2020 – Kontinuálny prieskum „Ako sa máte, Slovensko?“ ponúkol na konci mája respondentom v reprezentatívnom prieskume viacero bežných situácií, ktoré môžu predstavovať riziko ohrozenia koronavírusom. Výsledky ukazujú, že starší respondenti radia rodičom poslať deti do škôl a cestovanie lietadlom vnímame ako riziko oveľa viac ako návštevu kina. Podobne ako Rakúšania, vnímame potrebu v období po karanténe zvoľniť.

Projekt „Ako sa máte, Slovensko?“ dlhodobo sleduje postoje obyvateľov na Slovensku počas korona obdobia. Prieskumy iniciovali prieskumná spoločnosť MNFORCE, komunikačná agentúra Seesame v spolupráci so Sociologickým ústavom SAV a Ústavom výskumu sociálnej komunikácie SAV. Doteraz sa zrealizovali rozsiahle zisťovania a analýzy v marci, apríli a máji. Vďaka spolupráci slovenských a rakúskych výskumníkov výskum porovnáva názory obyvateľov týchto susedných krajín na ďalší vývoj.

Čo by ste poradili rodičovi školáka?

Tretia vlna výskumu „Ako sa máte, Slovensko?“ ponúkla respondentom niekoľko situácií, ktoré mohli znamenať zvýšené riziko nakazenia sa koronavírusom.

V prvej otázke mali respondenti poradiť rodičom v rozhodovaní, či by svoje dieťa poslali naspäť do školy. V postoji k tejto otázke hrajú kľúčovú úlohu dve charakteristiky respondentov – vzdelanie a obava z koronavírusu. Kým úplný súhlas s výrokom A odrádzajúcim od poslania detí do školy vyslovilo 23,1 % respondentov zo základným alebo stredoškolským vzdelaním bez maturity, s týmto výrokom súhlasilo len 5,9 % vysokoškolákov. Zatiaľčo respondenti s vyšším vzdelaním častejšie radili rodičom deti do školy poslať, respondenti obávajúci sa choroby naopak častejšie radili radšej deti doma ponechať. Okrem týchto dvoch faktorov hral úlohu aj vek respondentov. Rodičom deti do školy poslať odporúčali častejšie starší respondenti.

Od 1.6. 2020 je možné rozhodnúť sa, či poslať alebo neposlať dieťa v 1. až 5. ročníku do školy. Ak by sa na vás obrátili rodičia dieťaťa s otázkou, či majú alebo nemajú poslať svoje dieťa do školy, čo by ste im poradili?

a) odrádzal by som ich, lebo by sa mohlo nakaziť koronavírusom	1 = úplne súhlasím s výrokom A	16,9 %
	2	9,4 %
	3	26,8 %
	4	17,5 %
b) poradil by som im aby dieťa do školy poslali	5 = úplne súhlasím s výrokom B	29,4 %

Čo by ste poradili dovolenkárovi alebo milovníkovi filmu?

Ďalšie dve predstavené situácie sa týkali odporúčania cestovať na dovolenku lietadlom a návštevy kina. Respondenti považovali cestovanie lietadlom za veľmi rizikové, nakoľko až 46,1 % z nich sa úplne priklonilo k výroku odrádzajúcemu od cestovania na dovolenku lietadlom. Aj v tomto prípade je odrádzanie spojené s obavami respondentov – čím väčšie obavy z koronavírusu respondenti deklarovali, tým častejšie neodporúčali cestu lietadlom. Výrazne odlišne sa k predstavenej situácii postavili muži a ženy. Zatiaľčo len 37,6 % mužov úplne súhlasilo s výrokom A nedoporučajúcim let lietadlom, kamaráta by od takejto cesty odrádzalo až 54,3 % žien.

„Opatrnejší prístup k potenciálnemu zdravotnému riziku u žien je v súlade už publikovanými výsledkami výskumu Ako sa máte, Slovensko? – ženy deklarovali vyšší pocit ohrozenia koronavírusom, boli dôslednejšie v nosení rúška aj vo vyhýbaní sa spoločnosti počas karantény. Aj zo štatistík o preventívnych prehliadkach vieme, že ženy k nim pristupujú disciplinovanejšie než muži,“ hovorí Barbara Láštiová z Ústavu výskumu sociálnej komunikácie SAV.

Ak by sa na vás obrátil kamarát, ktorý zvažuje cestovať na dovolenku lietadlom, čo by ste mu poradili?

a) odrádzal by som ho, lebo by sa mohol nakaziť koronavírusom	1 = úplne súhlasím s výrokom A	46,1 %
	2	18,4 %
	3	22,1 %
	4	6,1 %
b) poradil by som mu aby išiel	5 = úplne súhlasím s výrokom B	7,3 %

Rozdiel v opatrnosti mužov a žien sa potvrdil aj pri otázke na odporúčanie návštevy kina. Od návštevy kina by svojho kamaráta silne odrádzala štvrtina žien ale len 16,1 % mužov. Podobne ako v predošlom prípade, aj tu by od návštevy kina častejšie odrádzali respondenti s vyššou mierou obáv z koronavírusu.

Ak by sa na vás obrátil kamarát, ktorý chce ísť do kina, čo by ste mu poradili?

a) odrádzal by som ho, lebo by sa mohol nakaziť koronavírusom	1 = úplne súhlasím s výrokom A	20,6 %
	2	12,3 %
	3	35,0 %
	4	14,5 %
b) poradil by som mu aby išiel	5 = úplne súhlasím s výrokom B	17,6 %

V čom sa naše predstavy o budúcnosti líšia od rakúskych?

V rámci spolupráce s tímom rakúskych výskumníkov okolo projektu *"Values in Crisis"* zaradil výskum „Ako sa máte, Slovensko?“ aj otázky na pohľad respondentov na to, ako by mal život pokračovať po koronakríze, ktoré boli položené v rovnakom čase respondentom v Rakúsku.

Pri všetkých piatich otázkach mali respondenti možnosť označiť odpoveď na sedemstupňovej škále. Na každom konci škály bol jeden výrok. V tabuľkách uvádzame odpovede respondentov v percentách, ako aj priemernú odpoveď na škále od 1 do 7.

Prvú dilemu predstavovala ochrana životného prostredia oproti ekonomickej výkonnosti krajiny. Kým v Rakúsku mali miernu prevahu zástancovia ochrany životného prostredia a trvalej udržateľnosti, na Slovensku mierne prevládol dôraz na ekonomickú výkonnosť. V prospech prvej možnosti sa na Slovensku častejšie vyslovovali mladší respondenti.

	Slovensko	Rakúsko
1 = Ochrana životného prostredia a trvalá udržateľnosť musia mať po zvládnutí koronakrízy prednosť.	8,8 %	14,3 %
	7,5 %	11,3 %
	11,8 %	14,7 %
	33,2 %	4,2 25,9 %
	15,6 %	12,6 %
7 = Ekonomická výkonnosť Slovenska musí mať po zvládnutí koronakrízy prednosť.	10,0 %	11,2 %
	13,1 %	10,1 %

Druhú respondentom ponúknutá dilema bola voľba medzi kupovaním lacnejších zahraničných výrobkov a drahších domácich. V tomto prípade boli odpovede respondentov v oboch krajinách o niečo podobnejšie, avšak dôraz na domáce výrobky bol o mierne vyšší v Rakúsku. Na Slovensku kupovanie drahších domácich výrobkov podporili skôr mladší a vzdelanejší respondenti.

	Slovensko	Rakúsko
1 = Mala by byť k dispozícii široká ponuka zahraničných výrobkov, ktoré si môže každý dovoliť.	6,8 %	6,1 %
	3,9 %	3,9 %
	10,1 %	7,2 %
	27,0 %	4,7 19,0 %
	13,3 %	16,5 %
	15,1 %	20,4 %
7 = Mali by sme viac kupovať domáce výrobky, aj keď sú drahšie.	23,8 %	26,9 %

Väčší rozdiel medzi odpoveďami v Rakúsku a na Slovensku bol pri voľbe medzi nárokmi na výkon v práci a požiadavkou na „zmiernenie tempa“. V oboch krajinách prevažovali zástancovia zmiernenia tempa po koronakríze, v Rakúsku bola táto prevaha výraznejšia než na Slovensku. Na Slovensku bola požiadavka na zmiernenie tlaku na výkon v práci silnejšie prítomná v odpovediach mladších respondentov.

	Slovensko		Rakúsko	
1 = Na zaistenie hospodárskeho rastu sú potrebné vysoké nároky na výkon v práci.	7,7 %		4,0 %	
	9,1 %		8,6 %	
	16,0 %		13,0 %	
	34,1 %	4,0	25,6 %	4,6
	14,6 %		16,2 %	
	8,8 %		16,1 %	
7 = Bolo by lepšie, ak by sme tlak na výkon v práci zmiernili.	9,7 %		16,5 %	

Požiadavka na návrat slobôd po koronakríze zreteľne prevažovala v oboch krajinách, výrazne silnejšie však v Rakúsku. Čiastočne azda aj preto, že - ako sme zistil v apríli - sa obyvatelia v Rakúsku koronavírusu obávali výrazne menej ako ľudia na Slovensku. Požiadavku na návrat osobných slobôd na Slovensku častejšie vyslovovali mladší a vzdelanejší respondenti.

	Slovensko		Rakúsko	
1 = Po zvládnutí koronakrízy je potrebné, aby ľudia dostali naspäť všetky svoje slobody.	29,4 %		40,4 %	
	11,9 %		16,3 %	
	11,7 %		10,6 %	
	24,8 %	3,2	14,9 %	2,7
7 = Nástroje na dohľad nad správaním ľudí zamerané na ochranu obyvateľstva (napríklad prostredníctvom údajov z mobilných telefónov) by mali byť používané aj naďalej.	11,2 %		8,4 %	
	6,0 %		4,6 %	
	5,0 %		4,8 %	

Tak Rakúsko ako aj Slovensko patrili v Európe skôr k menej zasiahnutým krajinám. Pri voľbe medzi možnosťou aby menej postihnuté krajiny podporovali krajiny postihnuté krízou viac alebo aby každá krajina v EÚ bola zodpovedná za seba v oboch krajinách mierne prevažovali zástancovia druhej možnosti. V tomto prípade boli rozdiely v odpovediach respondentov v oboch krajinách najnižšie. Na Slovensku sa za solidarizovanie s koronavírusom postihnutými krajinami vyslovovali častejšie mladší respondenti.

	Slovensko		Rakúsko	
1 = Menej postihnuté krajiny EÚ by mali veľkoryso podporovať tie krajiny EÚ, ktoré boli obzvlášť ťažko zasiahnuté.	8,9 %		7,6 %	
	8,2 %		9,9 %	
	11,8 %		17,8 %	
	35,5 %	4,2	29,6 %	4,1
	12,9 %		13,4 %	
7 = Každá krajina v EÚ by mala byť sama zodpovedná za zvládnutie následkov koronakrízy.	8,3 %		10,1 %	
	14,4 %		11,6 %	

„Porovnanie odpovedí respondentov na Slovensku a v Rakúsku dobre zodpovedá predstave Rakúska ako spoločnosti so silnejšie zastúpenými prívržencami trvalej udržateľnosti a post-materialistických hodnôt. K tým sa na Slovensku približujú odpovede mladších respondentov. Napriek tomu, že Rakúsko disponuje silnejším hospodárskym výkonom ako Slovensko, v oboch krajinách mierne prevažuje názor, že koronavírusom postihnuté krajiny by si mali pomôcť skôr sami,“ všíma si Miloslav Bahna zo Sociologického ústavu SAV.

Poznámky

Použitý výskum za Slovensko:

Ako sa máte, Slovensko?, Máj 2020, MNFORCE, Seesame, SÚ SAV a ÚVSK SAV, 25.- 28.5.2020, N=1 000

Použitý výskum za Rakúsko:

"Values in Crisis" online survey, máj 2020, N = 1 976

Použitý výskum sú reprezentatívne pre online populáciu Slovenska a Rakúska.

Vybrané dáta z prieskumov „Ako sa máte, Slovensko?“ budú dlhodobo k dispozícii odbornej verejnosti v [Slovenskom archíve sociálnych dát](http://sasd.sav.sk) (<http://sasd.sav.sk>).

Informácie pre médiá

Juraj Caránek, Seesame

tel. 0907 726 214

caranek@seesame.com

Photo by [Helena Lopes](#) on [Unsplash](#)